

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Solvuntur argumenta Molinæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

cognosci in voluntate humana, per comprehensionem illius, non tamen probare de supercomprehensione: unde cum Deus non solum comprehendat voluntatem creatam, sed etiam supercomprehendat; eò quòd lumen intellectus divini, in infinitum excedat cognoscibilitatem voluntatis create, in illa certò cognoscit ejus actus liberos futuros.

63. Sed contra primò: Vela actus liberi possunt in arbitrio creato certò, & infallibiliter cognosci, vel non? Si primum, sequitur quòd illi possunt certò cognosci ab Angelo, per comprehensionem voluntatis create; de ratione siquidem comprehensionis est, quòd nihil objecti lateat cognoscentem, & quòd attingat in causa id omne quod in se continet, & cujus potest esse medium infallibile. Si secundum, illi non poterunt certò cognosci ab intellectu etiam divino, per supercomprehensionem; cum illa non possit attingere effectus in causis secundis, & actus liberos in voluntate create, nisi eò modò quòd in illis sunt cognoscibiles, & quòd in eis continentur: alioquin, ut antea dicebamus, talis cognitio mutaret objectum, & induceret imperfectionem in cognoscente.

Secundò, Id tantum est cognoscibile in aliquo, quod ex vi illius cognosci potest: Ergo si supercomprehensio non terminatur ad actiones liberas, ut cognoscibiles ex vi liberi arbitrii creati, sed ex vi eminentiæ divinæ scientiæ: non cognoscit illas in arbitrio creato, ut in medio.

Tertiò, Cognitio non præstat objecto vim motivam, aut quasi motivam, per quam possit certò cognosci, sed potius eam in illo supponit: Ergo si voluntas create, ratione suæ indifferentiæ, & defectibilitatis, non habeat ex se vim quasi motivam, quæ possit ducere in certam & infallibilem suorum actuum futurorum cognitionem, non poterit illam recipere à lumine infinito divini intellectus, eam supercomprehendente, & in infinitum excedente ejus cognoscibilitatem.

Quartò, Si Deus discursivè cognosceret effectum per causam, non posset ex arbitrio creato, ut supercomprehensio, certò colligere determinationem actuum liberorum: Ergo nec etiam non utens discursu. Consequentia præter, nam licet Deus non utatur formali discursu, virtualiter tamen, seu eminenter discurret; ac proinde quod in objecto, formali discursu nequit cognoscere, neque etiam poterit per virtuales aut eminentem. Antecedens autem probatur. Ut per discursum certò unum ex alio inferatur, sive intercedat comprehensio, sive supercomprehensio objecti, debet cum illo connecti infallibiliter, & per bonam consequentiam inferri: At ex arbitrio creato (utpote causâ fallibili, & defectibili) ad esse determinatum actuum liberorum, consequentia infallibilis effici nequit; sicut ex principio solum probabili, & incerto, non potest deduci conclusio demonstrativa: Ergo &c.

64. Probatur tertiò conclusio: Quoties aliquis effectus per se essentialiter dependet à duabus causis, ut cognoscatur certò, & infallibiliter futurus, oportet quòd determinatio utriusque causæ cognoscatur: sicut enim in sua existentia, ab utriusque influxu & causalitate; ita & in sua futuritione, ab utriusque determinatione dependen-

Tom. I.

A det: Atqui futura contingentia, & actus liberi nostræ voluntatis, per se & essentialiter dependent, non solum à causis secundis, & à voluntate create; sed etiam à Deo, & à voluntate divina, tanquam à prima & universalissima causa: Ergo ut illi cognoscantur certò & infallibiliter futuri, debet cognosci non solum determinatio causarum naturalium, & voluntatis humanæ, sed etiam decretum ac determinatio voluntatis divinæ.

Denique probari potest conclusio argumentò ad hominem contra Molinam. Deus non cognoscit certò in sua voluntate, sua decreta ut futura, antecedenter ad actualem illorum existentiam, ut fatetur Molina: Ergo nec in voluntate create, certò præscit ejus actus liberos futuros. Probatur Consequentia, si enim voluntas divina non potest esse medium in quo Deus cognoscat suos actus liberos futuros; à fortiori nec voluntas create poterit esse medium ad suos actus liberos futuros, certò & infallibiliter cognoscendos. Et mirum est, quòd Molina velit in sola voluntate create cognosci ejus actus liberos, non autem in voluntate divina ejus decreta. Et quod magis mirum, aut absurdum est, quòd ad cognoscendos actus liberos futuros voluntatis create, velit non requiri cognitionem divini decreti, & determinationis voluntatis divinæ.

C Neque valet responsio hujus Authoris dicentis ideo Deum non cognoscere in sua voluntate sua decreta, sicut in voluntate create præscit ejus actus liberos futuros: quia non supercomprehendit suam voluntatem divinam, sicut voluntatem creatam. Licet enim Deus supercomprehendat voluntatem creatam, & tantum comprehendat voluntatem suam: attamen illa ut supercomprehensa, non est perfectius cognita, quam voluntas divina ut tantum comprehensa: alioquin perfectius à Deo cognosceretur voluntas create, quæ est objectum remotius divinæ scientiæ, quam voluntas divina, quæ est ejus objectum propinquius, & immediatius: quod est prorsus absurdum. Ergo si cognitio Dei, ut terminata ad voluntatem divinam, & ut est ejus comprehensio, nequit certò in illa attingere ejus libera decreta; non poterit etiam eadem cognitio, ut terminata ad voluntatem creatam, & quatenus est illius supercomprehensio, certò attingere in illa actus ejus liberos futuros: vel si ad ipsos potest certò terminari, poterit etiam ad illa se extendere.

§. VI.

Solvuntur argumenta Molinæ.

E Primò arguit Molina ex S. Thoma 1. contra Gentes cap. 67. ratione 3. ubi docet quòd sicut ex causa necessaria, certò cognoscitur effectus necessarius; ita ex causa contingenti non impedita, certò cognoscitur effectus contingens: Ergo etiam in libero arbitrio non impedito, secundum Doctrinam Divi Thomæ, Deus certò poterit ejus actus liberos futuros cognoscere.

Secundò aliter arguit: Sæpe (inquit) contingit, ut pater ex indole filij sibi innata, conjecturaliter cognoscat in quam partem liberè inclinabitur: Ergo cum Deus inclinationem voluntatis nostræ, infinite perfectius penetret, & cognoscat, quam quilibet pater indolem sui

Gg ij

filij, evidenter cognoscat in quam partem liberum arbitrium creatum, hac vel illa occasione oblatâ, seipsum determinabit, sub concursu indifferenti quem illi offert.

69. Tertiò, Comprehensio arbitrij creati terminatur ad omne cum quo habet necessariam connexionem: Ergo ejus supercomprehensio non sistet in effectibus necessario connexis, sed ad actus liberos evidenter cognoscendos ut futuros pertinet. Patet Consequentia, nam supercomprehensio, cum sit perfectior comprehensione, plura attingit in objecto, quam comprehensio.

70. Denique in nostra sententia, Deus certò cognoscit in libero arbitrio ut præmoto efficaciter, actus liberos, ut determinatè futuros; & tamen ut sic præmotum, cum illis indifferenter connectitur, aliàs præmotio tolleret libertatem. Ergo in medio, & in causa indifferenti, potest effectus certò cognosci, & consequenter in arbitrio creato, etsi sit indifferens, poterunt certò cognosci actus liberi futuri.

71. Ad primum respondeo primò, hoc testimonium D. Thomæ magis nocere quam favere Molina: in eo siquidem docet Sanctus Doctor, futura contingentia posse certò cognosci, in causis secundis non impeditis, & supposito quòd cognitio impedimentorum certò innotescat: unde cum illa non possit certò Deo innotescere, nisi in decreto quod habet, de non impediendis causis secundis, ne suos effectus producant; antecederet ad tale decretum, Deus non potest in causis secundis effectus contingentes certò cognoscere.

72. Respondeo secundò, quòd quamvis Deus in causis secundis non impeditis, independenter à quocumque decreto, certò cognosceret futura contingentia; secluso tamen decreto prædeterminante, non posset in libero arbitrio creato, ejus actus liberos futuros certò præscire. Ratio disparitatis est evidens, causæ enim naturales sunt ex se & ex sua natura determinatæ ad suos effectus producendos: v. g. arbor ad fructificandum, nubes ad pluendum hyberno tempore; unde nisi ab extrinseco, & à causis superioribus & potentioribus impediuntur, infallibiliter tales effectus producant; arbitrium verò creatum, cum ex se sit indifferens, & indeterminatum ad operandum, vel non operandum, & ad eliciendos actus hujus vel illius speciei; & in principio omnino indifferenti, & indeterminato, non possit cognosci certus, & determinatus effectus (ut supra ostendimus) in voluntate creata, seclusa prædeterminatione divinâ, non possunt ejus actus liberi futuri, certò & determinatè cognosci.

§. præcedenti.

73. Ad secundum, concessio Antecedente, nego Consequentiam: licet enim Deus infinite perfectius cognoscat voluntatem hominis, quam pater indolem, & mores sui filij: in illa tamen, non potest certò cognoscere ejus actus futuros, cum in ea non sint certò cognoscibiles, seclusa prædeterminatione divinâ: in principio enim indifferenti, ut indifferens est (ut sæpe diximus) non potest cognosci certus, & determinatus effectus. Imò quantò magis penetratur, & quantò perfectius cognoscitur causa indifferens & indeterminata, tantò magis cognoscitur ejus contingentia, & indifferentia ad operandum vel non operandum.

74. Ad tertium nego etiam Consequentiam: licet enim supercomprehensio excedat comprehensionem, ille tamen excessus non se tenet ex parte

A objecti; ita quòd comprehensio attingat in objecto aliquid quod non cognoscat comprehensio (de ratione enim comprehensionis, ut supra dicebamus, est ut nihil objecti lateat cognoscere) sed tantum ex parte modi cognoscendi, quatenus clarius per illam videtur illud quod per comprehensionem obscurius cognoscitur. Unde ex eo quòd Deus voluntatem humanam supercomprehendat, solum potest inferri quòd in ea, antecederet ad decretum, habeat perfectiorem & clariorem cognitionem conjecturalem de actibus ejus liberis futuris, quam Angelus qui eam tantum comprehendit. Quando autem dicimus Deum antecederet ad decretum, actus nostros liberos cognoscere conjecturaliter; non intendimus admittere in intellectu divino cognitionem conjecturalem ex parte subjecti (hæc enim importat imperfectionem dubietatis & incertitudinis, ex parte cognoscentis) sed cognitionem conjecturalem tantum ex parte objecti, & rei cognita, ut supra exposuimus: hæc enim nullam dicit imperfectionem in cognoscente, sed tantum in objecto cognito.

Ad ultimum, concessio Majori, distinguo Minorem: liberum arbitrium ut præmotum, cum actibus liberis indifferenter connectitur: indifferenti libertatis, concedo. Indifferenti suspensionis, nego. Sive ut alij loquuntur: indifferenti actuali, & positivâ, concedo: indifferenti potentiali, & privativâ, nego.

C Explicatur breviter: In libero arbitrio creato duplex solet indifferentia distingui: una potentialis, & privativa, quæ consistit in carentia, & suspensione actus, & quæ ideo à quibusdam, *indifferentia suspensionis*: appellatur, quam voluntas habet antequam operetur; & hæc est imperfectio libertatis creata, illi conveniens ex eo quòd non est actus purus, ideoque non competit libertati divinæ. Alia dicitur positivâ, & actualis, quam alij vocant *indifferentiam libertatis*, quæ consistit in eo quòd voluntas quando actu operatur, & elicit aliquem actum, retineat

D potentiam ad oppositum. Dicimus ergo, liberum arbitrium creatum, antecederet ad efficacem Dei motionem, esse indifferens primo modo; ac proinde in illo (seclusa divinâ prædeterminatione) non posse certò cognosci ejus actus liberos futuros. Suppositâ verò divinâ motione, & prædeterminatione, licet maneat indifferens secundo modo (id est taliter agens, ut retineat potentiam ad oppositum) non est tamen indifferens primo modo, & indifferenti potentiali, & suspensionis, id est suspensum, & absque ulla determinatione; sed determinatè respicit aliquem actum liberum, ut infallibiliter simul & liberè eliciendum. Quomodo autem cum illa determinatione libertas subsistat, suo loco dicetur.

§. VII.

Theophili Raynaudi sententia exploditur.

E X dictis facile confutari potest sententia Theophili Raynaudi, asserentis loco supra citato, Deum scientiâ mediâ explorare, quid factura esset nostra voluntas, in his vel illis circumstantiis, si se sola, & absque divino concursu agere posset. In primis enim, si voluntas creata, ut habet ad junctum solum concursum simultaneum, & ut subest motioni, & gratiæ solum moraliter excitati, non potest esse medium, in quo Deus certò &